

بررسی گرایش دانشجویان دانشکده پیراپزشکی بابل به رشته‌های تحصیلی پرتوپزشکی

غلامرضا عطایی: عضو هیأت علمی، گروه پرتوپزشکی، دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی بابل، بابل، ایران.
فرشته عادل مشهدسری*: کارشناسی ارشد فیزیک، گروه پرتو پزشکی، دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی بابل، بابل، ایران.

چکیده: با توجه به اهمیت انگیزه بعنوان عامل مهم در یادگیری و کسب مهارت و نهایتاً موفقیت دانشجویان، این تحقیق بمنظور بررسی گرایش دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بابل به انتخاب رشته‌های پرتوپزشکی در سال ۱۳۹۳ صورت گرفت. در این مطالعه توصیفی-مقطعی کلیه دانشجویان جدیدالورود رشته‌های پرتوپزشکی شرکت داده شدند. اطلاعات با استفاده از پرسشنامه‌ای پایا ($\alpha=0.86$) و محقق ساخته در خصوص مشخصات دموگرافیک، سؤالاتی پیرامون انگیزه‌های فردی، محیطی و حرفه‌ای ورود به رشته‌های مذکور جمع‌آوری شد و داده‌ها با استفاده از تست‌های آماری t -test و χ^2 با سطح معناداری $p < 0.05$ مورد آنالیز قرار گرفت. مهم‌ترین علل گرایش دانشجویان، اشتیاق کمک به مردم (۴۲/۶٪)، کسب جایگاه اجتماعی (۴۴/۳٪) و علاقمندی به کار در بخش درمانی (۵۴/۹٪) بود. درحالی که کم‌ترین تأثیر در اشتیاق ورود به دانشگاه (۳/۳٪)، اجبار توسط والدین (۳/۳٪) و وجود رشته مذکور در شهر محل زندگی (۶/۶٪) مشاهده شد. بر اساس نتایج به دست آمده، عوامل محیطی تأثیر نسبتاً کم و عوامل حرفه‌ای، تأثیری بیشتر از سایر عوامل بر ایجاد انگیزه در بین دانشجویان داشته‌است. مقایسه نمرات این دو حیطه میان دانشجویان پسر و دختر اختلاف معناداری داشته‌است. ($p=0.001$)

واژگان کلیدی: دانشجویان پرتوپزشکی، انتخاب رشته، انگیزه.

*نویسنده‌ی مسؤول: کارشناسی ارشد فیزیک، گروه پرتو پزشکی، دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی بابل، بابل، ایران.

(Email: fe.adel@yahoo.com)

مقدمه

دستیابی به اهداف از پیش تعیین شده توسط شخص و موفقیت در آن نیازمند وجود انگیزه بالا و نگرش مثبت به آن هدف می‌باشد. در جریان زندگی عوامل مختلفی در ایجاد انگیزه و شکل‌گیری نگرش‌های انسان مؤثر هستند. فرآیندهایی که رفتار انسان را نیرومند و هدایت می‌کنند از نیروهای درون فرد و محیط ناشی می‌شوند. انگیزه به عنوان فرآیندی درونی، رفتار انسان را هدایت نموده و اصطلاحی کلی برای مشخص کردن زمینه مشترک بین نیازها، شناخت‌ها و هیجان‌ها می‌باشد (هاشم پور ۱۳۸۵). در مورد دانشجویان، انگیزه ورود به رشته‌های مختلف تحصیلی از اهمیت خاصی برخوردار است. افراد با داشتن انگیزه بالا، تحرک لازم را برای به پایان رساندن موفقیت آمیز دوره تحصیلی و رسیدن به هدف یا دستیابی به درجه معینی از شایستگی در کار خود را دارند (رایس و همکاران ۱۹۹۷). با عنایت به عواملی چون رشد جمعیت و تحولات اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی افراد می‌بایست با آگاهی بیشتر و شناخت وسیع‌تری دست به انتخاب رشته و در نهایت انتخاب شغل مورد علاقه شان بزنند. این امر نیازمند به برنامه‌ریزی و ایجاد راهکارهایی مناسب برای آموزش دانش‌آموختگان در دوره متوسطه می‌باشد تا بتوانند با انتخاب رشته مورد علاقه خود برای تحصیل و ورود به بازار کار تصمیم‌گیری مؤثر و هدفمندی داشته باشند. زیرا اگر فردی بدون آگاهی، شناخت و علاقه‌ی کافی در رشته‌ای به تحصیل بپردازد بعد از اتمام دوره تحصیل در شغل مرتبط با رشته تحصیلی خود کارکرد مؤثری نخواهد داشت و با انتخاب شغل بی‌ارتباط با رشته تحصیلی نیز تمام هزینه‌هایی که دولت برای ایجاد فضای آموزشی مناسب متحمل شده‌است را به هدر خواهد داد (قادری و همکاران ۱۳۸۱). بطور کلی عوامل متعددی در انتخاب رشته تحصیلی نقش دارند که می‌توان آن‌ها را به دو گروه درونی و بیرونی تقسیم بندی نمود. عوامل درونی تحت کنترل فرد می‌باشند درحالی که عوامل بیرونی به صورت غیرمستقیم انتخاب فرد را تحت تأثیر قرار می‌دهند. از عوامل بیرونی می‌توان به خانواده، محیط آموزشی، گروه‌های هم سن، رسانه‌های تصویری، زمینه‌های اقتصادی و اجتماعی اشاره کرد (عباس زاده و همکاران ۱۳۹۰). در سال‌های اخیر با افزایش ظرفیت پذیرش دانشجو و تاسیس دانشگاه‌های مختلف، همچنین با در نظر گرفتن نقش مهم و حیاتی رشته‌های پزشکی و پیراپزشکی در سلامت جامعه، گرایش داوطلبان به رشته‌های پیراپزشکی مانند سایر رشته‌های گروه پزشکی درمانی رو

به افزایش بوده‌است. رشته‌های پرتوپزشکی شاخه‌ای از پزشکی هستند که در آن خواص تشعشع هسته‌ای نوکلیدهای رادیواکتیو و نوکلیدهای پایدار، هم برای تشخیص و هم برای درمان امراض بکار می‌روند. (کاظم زاده و همکاران ۱۳۹۱) رادیولوژی، رادیوتراپی و پزشکی هسته‌ای از جمله زیر گروه‌های این رشته بشمار می‌آیند. این دسته از رشته‌ها، اخیراً بسیار مورد توجه دانش‌آموختگان قرار گرفته‌است. رشته‌های پرتوپزشکی در سه حوزه Bionuclear Instrument ، Bionuclear Radio Modeling or Processing و Pharmaceutical or Biological فعال می‌باشند. فارغ‌التحصیلان این رشته‌ها با توجه به مهارت‌هایی که در دوران تحصیل خود کسب می‌کنند اغلب در بیمارستان‌ها، درمانگاه‌ها و مراکز تخصصی تشخیص و درمان، مراکز پزشکی هسته‌ای و سازمان انرژی اتمی ایران مشغول بکار می‌شوند که با توجه به علاقه و میزان فعالیت فرد به خصوص در زمینه پژوهش، شانس به دست آوردن کار برای ایشان افزایش می‌یابد (زیسرگ و همکاران ۲۰۰۵). در این راستا، با توجه به درک صحیح علت تمایلات دانشجویان و انگیزه ایشان در انتخاب رشته تحصیلی، دانشگاه‌ها می‌توانند با برنامه ریزی دقیق‌تر و بهتر، از هدر رفتن سرمایه و نیروی بزرگی از نخبگان مملکت جلوگیری نمایند. هدف از این تحقیق، بررسی میزان اثرگذاری عوامل محیطی و حرفه‌ای و علایق فردی بر روند انتخاب رشته تحصیلی دانشجویان رشته پرتوپزشکی در دانشگاه علوم پزشکی بابل در سال ۱۳۹۳ می‌باشد.

روش

در این مطالعه توصیفی-مقطعی که در سال ۱۳۹۳ انجام شد، پرسشنامه‌ای محقق ساخته به منظور بررسی انگیزه‌های مؤثر در انتخاب رشته دانشگاهی کلیه دانشجویان جدیدالورود که از طریق کنکور سراسری در رشته‌های پرتوپزشکی نظیر رادیولوژی، رادیوتراپی و پزشکی هسته‌ای در دانشگاه علوم پزشکی بابل پذیرفته شده بودند، تنظیم گردید و در بین ۷۳ نفر که به صورت سرشماری نمونه‌گیری شده بودند توزیع و تکمیل گردید. پرسشنامه از ۴ قسمت مجزا از قبیل: اطلاعات دموگرافیکی (سن، جنس، سطح تحصیلات والدین، رشته تحصیلی، وضعیت تأهل، معدل دوره دبیرستان و تعداد دفعات شرکت در کنکور ورودی دانشگاه)، علایق فردی (کمک به مردم، وجود الگوهای محیطی، شخصیت فردی و...)، عوامل محیطی (کسب جایگاه اجتماعی، محل تحصیل، توصیه خانواده و...) و عوامل حرفه‌ای در انتخاب

**جدول شماره ۱- توزیع فراوانی انگیزه‌های دانشجویان
جدیدالورود رشته‌های پرتو پزشکی دانشگاه علوم پزشکی بابل
در حیطه عوامل فردی**

کد	(۱)	متوسط (۲)	زیاد (۳)	خیلی زیاد (۴)
اشتیاق کمک به مردم	٪۳/۳(۲)	٪۱۶/۴(۱۰)	٪۳۷/۷(۲۳)	٪۴۲/۶(۲۶)
علاقه‌مندی به پژوهش	٪۶/۶(۴)	٪۳۷/۷(۲۳)	٪۲۳(۱۴)	٪۳۲/۸(۲۰)
وجود فردی به عنوان الگو	٪۲۴/۶(۱۵)	٪۲۴/۶(۱۵)	٪۳۳/۴(۲۱)	٪۱۶/۴(۱۰)
آرزوی همبستگی فرد	٪۲۶/۲(۱۶)	٪۳۶/۱(۲۲)	٪۲۴/۶(۱۵)	٪۱۳/۱(۸)
وجود فردی هر رشته در خانواده	٪۷۷(۴۷)	٪۹/۸(۶)	٪۹/۸(۶)	٪۳/۳(۲)
تأثیر شخصیت فردی تحصیل کرده در رشته مذکور	٪۲۷/۹(۱۷)	٪۳/۱(۲)	٪۱۹/۷(۱۲)	٪۱۶/۴(۱۰)
لفظ اشتیاق ورود به دانشگاه	٪۶۲/۳(۳۸)	٪۲۴/۶(۱۵)	٪۹/۸(۶)	٪۳/۳(۲)
تشویق و ترغیب دانشجویان سابق رشته‌های مذکور	٪۴۷/۵(۲۹)	٪۳۱/۱(۱۹)	٪۱۶/۴(۱۰)	٪۲۴/۹(۱۳)
کسب جایگاه اجتماعی	٪۸/۲(۵)	٪۲۱/۳(۱۳)	٪۴۴/۳(۲۷)	٪۲۶/۲(۱۶)
رتبه کنکور سراسری	٪۶/۶(۴)	٪۴۱(۲۵)	٪۳۱/۱(۱۹)	٪۲۱/۳(۱۳)
محل تحصیل	٪۳۴/۴(۲۱)	٪۳۲/۸(۲۰)	٪۲۶/۲(۱۶)	٪۲۴/۹(۱۳)
نوعه خانواده(بیشنهاده)	٪۲۹/۵(۱۸)	٪۳۱/۱(۱۹)	٪۲۷/۹(۱۷)	٪۱۱/۵(۷)
اعتبار رشته در میان مردم	٪۹/۸(۶)	٪۲۶/۱(۱۲)	٪۳۴/۳(۲۴)	٪۱۴/۸(۸)
امکان کار عملی یا دست	٪۲۹/۵(۱۸)	٪۲۴/۶(۱۵)	٪۳۲/۸(۲۰)	٪۱۳/۱(۸)
انتخاب توسط والدین(جبار)	٪۸۵/۲(۵۲)	٪۸/۲(۵)	٪۳/۳(۲)	٪۳/۳(۲)
تشویق مدرسه	٪۵۵(۳۶)	٪۲۳(۱۴)	٪۱۱/۵(۷)	٪۶/۶(۴)

همچنین مقایسه نمرات انگیزه‌ی انتخاب رشته در حیطه علایق فردی میان دانشجویان دختر و پسر شرکت کننده در مطالعه نشان داد که عامل اشتیاق کمک به مردم به عنوان انگیزه انتخاب رشته در دانشجویان دختر بیشتر از دانشجویان پسر بوده و این اختلاف معنادار بوده است ($p=0.001$). براساس نتایج این جدول "کسب جایگاه اجتماعی" مهم‌ترین انگیزه محیطی در انتخاب رشته تحصیلی در بین دانشجویان بوده است (۷۰/۵ درصد). در حالی که انگیزه تشویق و ترغیب دانشجویان سابق هم رشته و رتبه کنکور سراسری "کم‌ترین تأثیر را در بین آن‌ها داشته است. (به ترتیب ۴/۹ و ۳/۳ درصد). کسب جایگاه اجتماعی در دختران بیشتر از پسران در حیطه عوامل محیطی در انتخاب رشته موثر بوده و مقایسه نمرات در این حیطه میان دانشجویان دختر و پسر اختلاف معناداری داشته است ($p=0.001$). در جدول ۲ توزیع فراوانی انگیزه‌های دانشجویان جدیدالورود رشته‌های پرتوپزشکی در حیطه عوامل حرفه‌ای در انتخاب رشته، نشان داده شده است. براساس نتایج این جدول "امکان پیشرفت شغلی و علاقمندی به کار در بخش درمانی" مهم‌ترین انگیزه‌های حرفه‌ای در انتخاب رشته تحصیلی در بین دانشجویان بوده است (۴۱ درصد).

رشته (امنیت شغلی، طول مدت تحصیل، تشویق مدرسه و...) تشکیل شده بود. بخش علایق فردی در ایجاد انگیزه دارای ۷ سؤال، بخش عوامل محیطی ۹ سؤال و بخش عوامل حرفه‌ای در انتخاب رشته ۹ سؤال بود. در این ۳ بخش دانشجویان میزان تأثیر عوامل مختلف در ایجاد انگیزه را با انتخاب گزینه ۱: کم، گزینه ۲: متوسط، گزینه ۳: زیاد و گزینه ۴: خیلی زیاد مشخص نمودند. رویی صوری پرسشنامه توسط کارشناسان امور آموزش تأیید شد و پایایی پرسشنامه از طریق بازآزمایی و بررسی ضریب آلفای کربنباخ مورد تأیید قرار گرفت. ($\alpha=0.86$) سپس اطلاعات توسط نرم افزار آماری Spss نسخه ۱۹ با استفاده از تست آماری T test و Chi-Square مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. در این مطالعه $P < 0.05$ معنادار در نظر گرفته شده است. این طرح پژوهشی با حمایت مالی مرکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه علوم پزشکی بابل انجام شده است.

یافته‌ها

از ۷۳ پرسشنامه که در اختیار دانشجویان جدیدالورود رشته‌های پرتوپزشکی دانشکده پیراپزشکی بابل قرار گرفت، ۶۱ پاسخنامه (۸۳/۵۶ درصد) بازگردانده شد. از مجموع ۶۱ دانشجو، ۱۹ نفر (۳۱/۱ درصد) در رشته رادیوتراپی، ۱۷ نفر (۲۷/۹ درصد) در رشته پزشکی هسته‌ای و ۲۵ نفر (۴۱ درصد) در رشته رادیولوژی پذیرفته شده بودند. شرکت کنندگان در این پژوهش ۴۵ نفر (۷۳/۸ درصد) دختر و ۱۶ نفر (۲۶/۲ درصد) پسر بودند. میانگین سنی 19.29 ± 3.57 بود. ۱۸ نفر (۲۹/۵ درصد) بومی و ۴۳ نفر (۷۰/۵ درصد) غیر بومی بودند. در حدود ۸۳/۶ درصد (۵۱ نفر) مادران و ۷۲/۲ درصد (۴۴ نفر) پدران دانشجویان شرکت کننده دارای مدرک زیر دیپلم و دیپلم بودند. در حدود ۴۷/۵ درصد (۲۹ نفر) آن‌ها تنها یکبار و ۴۱ درصد (۲۵ نفر) دو بار در کنکور سراسری شرکت کرده بودند. در جدول ۱ توزیع فراوانی انگیزه‌های دانشجویان جدیدالورود رشته‌های پرتوپزشکی در حیطه عوامل فردی و عوامل محیطی در انتخاب رشته، آورده شده است. بر اساس نتایج این جدول "اشتیاق کمک به مردم" مهم‌ترین انگیزه فردی در انتخاب رشته تحصیلی در بین دانشجویان بود (۴۲/۶ درصد). در حالی که عواملی مانند "اشتیاق ورود به دانشگاه" و "وجود فردی هم رشته در خانواده" کم‌ترین تأثیر را در انتخاب رشته در بین آن‌ها داشته‌اند (۳/۳ درصد).

عوامل فردی، محیطی و حرفه‌ای تأثیرگذار بر انتخاب رشته تحصیلی با جنسیت ارتباط معناداری نداشت ($P \geq 0.05$).

جدول شماره ۳- میانگین عوامل مؤثر در انتخاب رشته در

حیطه	تعداد	میانگین نمره	SD	P-value
فردی	۶۱	۱۵/۸۷	۴/۴۹	۰/۰۰۱
محیطی	۶۱	۱۹/۸۷	۶/۲۴	۰/۰۰۱
حرفه‌ای	۶۱	۲۲/۰۸	۵/۳۱	۰/۰۰۱

بحث و نتیجه گیری

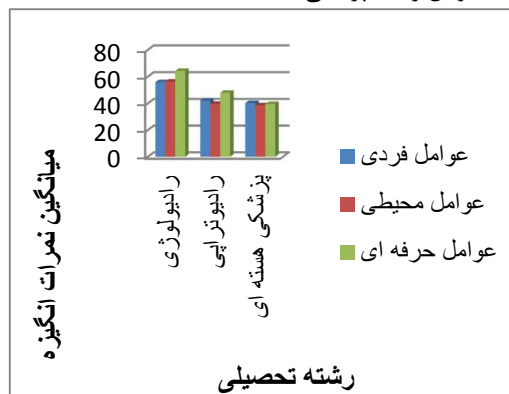
با توجه به عواملی چون رشد جمعیت و تحولات اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی همه ساله شاهد افزایش تعداد داوطلبان برای ورود به دانشگاه‌ها هستیم. به علت اهمیت این موضوع و برای اینکه افراد با آگاهی بیشتر و شناخت وسیع‌تری دست به انتخاب رشته و در نهایت انتخاب شغل مورد علاقه شان بزنند، نیازمند برنامه‌ریزی و ارائه راهکارهایی در رابطه با انتخاب رشته مورد علاقه با انگیزه‌ی بالا برای تحصیل و یا ورود به بازار کار هستیم. در واقع اگر رشته‌های مهمی چون پزشکی و پیراپزشکی که مستقیماً با سلامت فرد و جامعه در ارتباط هستند با انگیزه‌ی پایین انتخاب شده باشند، ادامه مسیر و موفقیت در آن باچالش‌های زیادی روبرو خواهد شد. با توجه به دیدگاه واینر که عامل اساسی برای پیشرفت را انگیزه‌های درونی می‌داند، علایق فردی، محیطی و حرفه‌ای می‌تواند این نقش را ایفا و نیاز درونی فرد را برآورده نماید. (وینر و همکاران ۱۹۸۰) عوامل تأثیرگذار در انتخاب رشته تحصیلی پرتوپزشکی متغیر بوده و شامل عوامل دموگرافیک، انگیزه‌های فردی، محیطی و حرفه‌ای می‌باشند (دالپوز و همکاران ۲۰۰۶). براساس یافته‌های پژوهش حاضر، اکثر نمونه‌های مورد مطالعه‌ی اشتیاق کمک به مردم و علاقه‌مندی به پژوهش را مهم‌ترین انگیزه فردی در انتخاب رشته پرتوپزشکی معرفی نمودند. این در حالی است که آنان به " آرزوی همیشگی فرد و فقط اشتیاق ورود به دانشگاه" را به عنوان کم اهمیت‌ترین انگیزه فردی خود اشاره نمودند. انگیزه‌ی کمک به مردم در بسیاری از شاخه‌های زیر مجموعه‌ی پزشکی یکی از مهم‌ترین علل انتخاب رشته تحصیلی و شغل حرفه‌ای می‌باشد که در بسیاری از مطالعات این موضوع قابل مشاهده می‌باشد (ارنگا ۲۰۰۶ و همکاران - برند و همکاران ۱۹۹۶). " وجود فردی به عنوان الگو" در بین دانشجویان اهمیت چندانی نداشته‌است و علت آن می‌تواند آموزش ناکافی در مورد Role modeling در جامعه آموزشی باشد (کراس و همکاران ۲۰۰۸). در بررسی رابطه‌ی بین جنس نمونه‌های مورد مطالعه و انگیزه‌های

درحالی که انگیزه " وجود رشته مذکور در شهر محل زندگی و طول مدت تحصیل در رشته" کم‌ترین تأثیر را در انتخاب رشته در بین آن‌ها داشته‌اند (به ترتیب ۶/۶ و ۴/۹ درصد). امکان پیشرفت و ادامه تحصیل در رشته‌های پرتوپزشکی در دختران و درآمد مناسب در پسران بیشترین تأثیر را در حیطه عوامل حرفه‌ای در مقایسه با دیگر عوامل داشت. مقایسه نمرات این دو عامل انگیزه در بین دو گروه دختر و پسر در این حیطه معنادار بوده‌است ($p=0.001$).

جدول شماره ۲- توزیع فراوانی انگیزه‌های دانشجویان جدیدالورود رشته‌های پرتوپزشکی دانشگاه بابل در حیطه

انگیزه‌های حرفه‌ای	کم (۱)	متوسط (۲)	زیاد (۳)	خیلی زیاد (۴)
وجود رشته مذکور در دانشگاه شهر محل زندگی	۷۰/۵ (۴۳٪)	۱۳/۱ (۸٪)	۹/۸ (۶٪)	۶/۶ (۴٪)
طول مدت تحصیل در رشته	۲۲/۸ (۲۰٪)	۴۵/۹ (۲۸٪)	۱۶/۴ (۱۰٪)	۴/۹ (۳٪)
امنیت شغلی	۱۶/۴ (۱۰٪)	۴۵/۹ (۲۸٪)	۲۷/۹ (۱۷٪)	۹/۸ (۶٪)
داشتن استقلال شغلی	۱۶/۴ (۱۰٪)	۴۴/۶ (۱۵٪)	۳۷/۷ (۲۳٪)	۲۱/۳ (۱۳٪)
درآمد مناسب	۱۳/۱ (۸٪)	۲۷/۹ (۱۷٪)	۳۷/۷ (۲۳٪)	۲۱/۳ (۱۳٪)
آگاهی قبلی از پیشینه رشته‌های مذکور	۱۹/۷ (۱۲٪)	۳۴/۴ (۲۱٪)	۳۶/۱ (۲۲٪)	۹/۸ (۶٪)
عنوان پزشکی	۲۷/۹ (۱۷٪)	۳۲/۸ (۲۰٪)	۲۹/۵ (۱۸٪)	۹/۸ (۶٪)
امکان پیشرفت شغلی و ادامه تحصیل	۳/۳ (۲٪)	۱۴/۸ (۹٪)	۴۱/۲ (۲۵٪)	۴۱/۲ (۲۵٪)
علاقه‌مندی به کار در بخش درمانی	۴/۹ (۳٪)	۸/۲ (۵٪)	۴۵/۹ (۲۸٪)	۴۱/۲ (۲۵٪)

عوامل فردی، محیطی و حرفه‌ای تأثیرگذار بر انگیزه دانشجویان به تفکیک رشته‌های پرتوپزشکی در نمودار ۱ نشان داده شده‌است. نتایج بیانگر آن است که عوامل حرفه‌ای بیش‌ترین تأثیر را در دانشجویان رشته رادیولوژی و عوامل محیطی کم‌ترین تأثیر را در ایجاد انگیزه در دانشجویان رشته پزشکی هسته‌ای داشته‌است.

نمودار شماره ۱- عوامل فردی، محیطی و حرفه‌ای تأثیرگذار بر انگیزه دانشجویان به تفکیک رشته‌های پرتوپزشکی

در جدول ۳ میانگین عوامل مؤثر در انتخاب رشته در ابعاد مختلف بررسی شده‌است که این نتایج نشان دهنده تأثیر بیشتر عوامل محیطی و حرفه‌ای بر انتخاب رشته‌های پرتوپزشکی در دانشکده پیراپزشکی بابل می‌باشد. مقایسه

نتایج مشابهی دست یافتند (نعمت الهی و همکاران ۱۳۹۳). انگیزه وجود رشته مذکور در شهر محل زندگی و طول مدت تحصیل در رشته‌ی انتخابی تأثیر چندانی در انتخاب رشته پرتوپزشکی در بین دانشجویان نداشته‌است. این نتیجه می‌تواند بیانگر این موضوع باشد که دانشجویان تمایل به ادامه تحصیل در مناطق دورتر از محل زندگی خود را دارند و یا میزان علاقه مندی به رشته‌های مذکور به اندازه‌ای است که دانش‌آموختگان حاضرند دوری از خانواده و محل زندگی خود را تحمل کنند. در مطالعه حاضر، امکان پیشرفت و ادامه تحصیل در گروه دختران نسبت به پسران فاکتور مؤثرتری در ایجاد انگیزه در حیطه‌ی فردی بوده‌است. لازم به ذکر است که عامل درآمد مناسب نیز در پسران بیشترین تأثیر را داشته‌است. مشابه با نتایج حاضر وحید دستجردی و همکاران در تهران (وحید دستجردی و همکاران ۱۳۹۱)، ویگلد و همکاران (ویگلد و همکاران ۱۳۸۰) و کریب و همکاران (کریب و همکاران ۱۳۸۸) مطالعاتی در بین دانشجویان دندان پزشکی انجام داده‌اند که در آن درآمد مناسب یکی از مهم‌ترین علل انتخاب رشته مذکور ذکر شده‌است. براساس نتایج بدست آمده در این مطالعه مشخص شد که عوامل حرفه‌ای در بین سایر عوامل فردی و محیطی بیشترین تأثیر را در ایجاد انگیزه در دانشجویان رشته رادیولوژی و عوامل محیطی نیز کمترین تأثیر را در رشته پزشکی هسته‌ای که زیر مجموعه‌ی رشته‌های پرتوپزشکی می‌باشند داشته‌است. نکته قابل توجه این است که در همه رشته‌های پرتوپزشکی عوامل محیطی تأثیر نسبتاً کم و عوامل حرفه‌ای تأثیری بیشتر از سایر عوامل بر ایجاد انگیزه در بین دانشجویان داشته‌است. نتیجه مذکور می‌تواند بیانگر این مضمون باشد که دانشجویان، این رشته‌ها را بیشتر بر اساس میل و علاقه شخصی و جایگاه شغلی آن انتخاب می‌کنند. بنابراین ایجاد فضای مناسب و شفاف سازی آینده شغلی در این رشته‌ها می‌تواند تمایل دانش‌آموختگان را به رشته‌های پرتوپزشکی بیشتر کند. لذا توصیه می‌گردد، با توجه به تأثیر انگیزه بر یادگیری، بررسی‌هایی در خصوص راه‌های افزایش انگیزه دانشجویان به عمل آید.

تقدیر و تشکر

در نهایت، از مرکز مطالعات و توسعه‌ی آموزش دانشگاه علوم پزشکی بابل که از این طرح پژوهشی حمایت مالی نمودند و کلیه دانشجویان که در این مطالعه همکاری داشته‌اند تقدیر و تشکر می‌گردد.

فردی آنان در انتخاب رشته‌های پرتوپزشکی در پژوهش‌های مختلف تناقض‌هایی وجود دارد اما نتایج مطالعه حاکی از آن است که انگیزه‌ی کمک به مردم در دختران بیشتر از پسران بوده‌است. ($p=0.001$) این نتایج با یافته پژوهش هالیسی و همکاران مطابقت داشت (هالیسی و همکاران ۲۰۰۰). ضرغامی و همکارانش نیز در ان راستا به نتایج مشابهی دست یافتند (ضرغامی و همکاران ۱۳۸۲). در حیطه عوامل محیطی "کسب جایگاه اجتماعی" انگیزه مهمی بود که توسط دانشجویان انتخاب گردید و دانشجویان "رتبه کنکور سراسری" و "تشویق دانشجویان سابق در این رشته‌ها" را بعنوان کم اهمیت‌ترین انگیزه محیطی انتخاب کرده بودند. یکی از نتایج قابل توجه این مطالعه کم اهمیت بودن اجبار توسط والدین به عنوان انگیزه محیطی در بین دانشجویان می‌باشد. این نتیجه با مطالعه عقیلی و همکاران که رتبه‌ی آزمون سراسری را مهم‌ترین انگیزه در انتخاب رشته دندانپزشکی معرفی کردند، مغایرت دارد (عقیلی و همکاران ۱۳۹۳) اما با بخشی از یافته‌های پژوهش Rodrigo و همکاران که ثابت می‌کرد اکثر دانشجویان استرالیایی ($81/4\%$) بدلیل انگیزه‌ی قوی فردی، رشته دندانپزشکی را انتخاب کردند و نقش والدین در تصمیم‌گیری تعداد کمی از آنان مؤثر بوده‌است همخوانی دارد (رودریگو و همکاران ۲۰۰۶). کبیرزاده و همکارانش نیز نشان دادند که در رشته فناوری اطلاعات (50%) و در رشته مدارک پزشکی $18/4\%$ نقش والدین مؤثر بوده‌است (کبیرزاده و همکاران ۱۳۹۱). بر اساس یافته‌های این مطالعه تشویق مدرسه در ایجاد انگیزه محیطی در بین دانشجویان از اهمیت کمی برخوردار بوده و این نشان می‌دهد که سیستم آموزشی کنونی نتوانسته در مراحل مختلف تحصیلی بر روی ذهنیت دانش‌آموختگان اثرگذار باشد و تصویری واضح و روشن از رشته‌ها و اهمیت آن‌ها در جامعه کنونی برای دانش‌آموختگان از آینده تحصیلی و شغل شان ترسیم کند. این نتیجه با مطالعه‌ی قادری و همکاران در بین دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بیرجند مطابقت دارد. (قادری و همکاران ۱۳۸۱) همچنین در این مطالعه کسب جایگاه اجتماعی در دختران نسبت به پسران بطور معناداری با هم ارتباط داشتند ($p=0.001$). بررسی‌های انجام شده در حیطه‌ی عوامل حرفه‌ای مؤثر در ایجاد انگیزه برای دانشجویان پرتوپزشکی نشان داد که امکان پیشرفت شغلی و علاقه مندی به کار در بخش درمانی در بین دانشجویان تأثیرگذار بوده‌است. نعمت الهی و همکارانش نیز در بین دانشجویان دندانپزشکی مشهد به

Kazemzaheh, Z, Rezaeian ,M, Farnoodi, M 2012, Evaluation of motivations for choosing field of study among medical and dental students of rafsanjan university of medicalsciences, *Univ Med Sci*, Vol.10, No. 4, Pp.279- 288.[In Persian]

Kabirzadeh, A, Rezaee Gharahtekan, M, Tayyeban, M, et al 2012, Factors Affecting Discipline Choice in Students of Medical Records and Health Information Technology in Mazandaran University of Medical Sciences in Year 2010, *Iranian Journal of Medical Education*, Vol.12, No. 4, Pp. 258-264.[In Persian]

Karibe, H, Kawakami, T, Suzuki, A, et al 2009, Career choice and attitudes towards dental education amongst dental students in Japan and Sweden. *Dent Educ*, Vol.13, No.13, Pp. 80-86.

Neamatollahi, H, Mehrabkhani, M, Ghafarpour, S, et al 2014, Evaluation of Mashhad Dental School Students' Motives and Viewpoints on Their Career Choices in 2010. *Journal of Mash Dent Sch*, Vol.38, No. 1, Pp.71-84 .[In Persian]

Orenuga, O.O, da Costa, O,O 2006, Characteristic sand study motivation of clinical dental students in Nigerian universities, *Journal of Dental Education*, Vol. 70, No.9, Pp. 996- 1003.

Rice ,C.D, Hayden ,W.J, Glaros ,AG, etal 1997, Career changers: dentists who choose to leave private practice. *J Am coll Dent*, 1997; Vol.64, No.1, Pp.20- 26.

Rodrigo, J.M, Michael, V.M, Tracey, W, et al 2006, Sociodemographic backgrounds and career decisions of Australian and New Zealand dental students. *Dent Educ*, Vol.70, No.2, Pp. 169-178.

Vahid Dastjerdi, M, Mahdian, M, Vahid Dastjerdi, E, et al 2012, Study motives and career choices of Iranian medical and dental students. *Acta Medica Iranica*, Vol.50, No. 6, Pp. 417- 424.[In Persian]

References

Abbaszadeh, A , Borhani, F , Mohsenpour, M 2011, Factors Affecting Discipline (Major) Choice among Newly Admitted Students of Nursing in Kerman University of Medical Sciences, *Iranian Journal of Medical Education*, Vol.16, No.6, Pp. 600-608.[In Persian]

Aghili, H, Taheri Moghadam, S, Seraj, B, et al 2014 , The main influencing motives for major university choices among first-year dental students of Shahid Sadoughi University of Medical Sciences and Tehran University of Medical Sciences. *Journal of Medical Education and Development*, Vol.9, No. 11, Pp. 2-12.[In Persian]

Brand, A.A, Chikte, U.M, Thomas, C.J 1996, Choosing dentistry as a career: a profile of entering students (1992) to the University of Sydney, Australia. *Aust Dent J*, Vol. 41, No.3, Pp.198-205.

Cruess, S.R , Cruess, R.L , Steinert,Y 2008, Role modelling Making the most of a powerful teaching strategy, *British Medical Journal*, Vol.336, No.7646, Pp. 718- 721.

Dal Poz ,M.R, Quain ,E.E, O'Neil M, et al 2006, Addressing the health workforce crisis: Towards acommon approach, *Human Resources for Health*, Vol.4, No.1, Pp. 21-26.

Ghaderi ,R, Dastjerdi ,R, Soroush, Z, et al 2004, Influential Factors in Medical Students' Attitudes towards Studying Medicine in 2002. *Iranian Journal of Medical Education*, Vol.1, No. 10, Pp. 47-54.[In Persian]

Hashemipour, M 2006, Dental Students' Motivations for Entering Dentistry in Kerman School of Dentistry. *Iranian Journal of Medical Education*, Vol.6, No. 1. Pp. 109-114.[In Persian]

Hallissey, J, Hannigan, A, Ray, N 2000, Reasons for choosing dentistry as a career- A survey of dental students attending a dental school in Ireland during 1998-99. *Eur J Dent Educ*, Vol.4, No.2, Pp.77-81.

Zysberg , L, Berry ,D.M 2005, Gender and students' vocational choices in entering the field of nursing. *Nurs Outlook*, Vol.53, No. 4, Pp. 193-198.

Zarghami, M, Ghafari, V, Khalilian, A, et al 2003, Factors affecting choice of specialty medical graduates, *Journal of Babol University of Medical Sciences*, Vol.2, No. 1, Pp. 18-23.[In Persian]

Vigild, M, Schwarz, E 2001. Characteristics and study motivation of Danish dental students in a longitudinal perspective. *European Journal of dental education*, Vol.5, No.3, Pp.127- 133.

Weiner ,B 1980, The role of affect in rational (attributional) approaches to human motivation. *Educational Research*, Vol.9, No.4, Pp. 170-178.

Examining the Tendency of Babol Paramedical Students toward Radiation Medicine

GholamReza Ataei¹

Freshteh Adel Mashhadi Sari^{2,*}

¹: Faculty member, Radiation Medicine department, Paramedicine School, Babol University of Medical Sciences, Babol, Iran.

²: M.A. in Physics, Radiation Medicine department, Paramedicine School, Babol University of Medical Sciences, Babol, Iran.

Abstract: By considering the importance of motivation as an important factor in learning and acquiring skills and eventually students' success, this study was designed to evaluate the motivation and incentive of Medical Radiation students toward the field of study at Babol medical university in 2014. In this cross-sectional study, all new Medical Radiation students participated in this research. Data were collected by a reliable questionnaire ($\alpha = 0.86$) about demographic data; questions were about personal, environmental and professional motivation to the fields, and then the data were analyzed by SPSS software and T-test at a significance level ($0.05 > p$). The most important incentive mentioned by students was being eager to help people (%42.6) and to obtain a good social status (%44.3), and interest in working in the health sector (%54.9), while the lowest effect to motivate the new students was lack of tendency to enter university (%3.3), the force of parents (%3.3), and the existence of this course in their town (%6.6). According to the results, it seems that the environmental factors relatively had low impact, while professional factors had considerable influence than other factors to eager and motivate the students; it is important to notice that comparison the scores of these two domains showed significant difference between male and female students ($P = 0.001$).

Keywords: Medical Radiation Students, Choice, Motivation.

***Corresponding author:** M.A. in Physics, Radiation Medicine department, Paramedicine School, Babol University of Medical Sciences, Babol, Iran.

Email: fe.adel@yahoo.com